

Boken om Sveriges historia

Enligt Lgr 22 och kursplanen i historia ska eleverna ha kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp och långa historiska linjer, samt kunna tolka historiska källor och kritiskt granska och värdera dessa.

Den nya kursplanen betonar att undervisningen i historia ska behandla levnadsvillkor under olika tidsperioder. Undervisningen ska även utveckla elevernas historiemedvetande, ge god referensram, samt studera historieber bruk kopplat till olika tidsepoker.

När vi tagit fram våra nya läromedel i historia, har vi tagit fasta på dessa intentioner i kursplanen. Vi kan nu presentera helt nya grundböcker och arbetsböcker, som behandlar Sveriges historia under 10 000 år.

De kunskapskravsrelaterade texterna i de tre grundböckerna är rikligt kompletterade med både fotografier och illustrationer i färg.

Boken om Sveriges historia lär eleverna att tolka tidsperioder, händelser och historiska gestalter. De får ta del av ett flertal olika historiska källor och de ges även möjligheter till att jämföra förutsättningar i olika tidsperioder med nutida förhållanden.

Vi låter eleverna följa hur kvinnors, mäns och inte minst hur barns levnadsvillkor har förändrats genom tiderna. Flera avsnitt i böckerna ägnas särskilt åt kvinnliga personer som har gått till historien.

Dessutom finns här flera avsnitt i böckernas olika arbetsområden, som jämför den historiska utvecklingen i Sverige, med de historiska skeenden som tar plats ute i Europa och även i den övriga världen.

Innehållet i **Boken om Sveriges historia**, som består av både grundböcker och arbetsböcker, överensstämmer med kursplanen och det centrala innehållet i historia.

Boken om Sveriges historia - Forn tid Medeltid

Boken om Sveriges historia - Vasatid Stormaktstid

Boken om Sveriges historia - Frihetstid Gustaviansk tid 1800-tal

Boken om Sveriges historia - Forntid Medeltid

Den första delen börjar med istiden. Eleverna får ta del av hur Norden befolkas, samt de utmärkande dragen för stenåldern, bronsåldern och järnåldern.

Vidare behandlas bl. a. att leva under vikingatiden, vikingafärder, fornskandinavisk tro, kristendomens införande, medeltidens handelssystem, de nordiska staternas grundade, införandet av ståndssamhället och uppförandet av kyrkor, kloster, borgar och städer.

Begrepp och gestalter som eleverna får träffa på är bl. a. flinta och bärnsten, offergåvor, hållristningar, skeppssättning, gravfynd, runskrift, Birka och Uppåkra, vikingaskatter, Ansgar, Olof Skötkonung, Ingegerd Olofsdotter, Birger jarl, Magnus Ladulås, Nyköpings gästabud, riddarborgar, heraldik, tornering, Magnus Eriksson, den Heliga Birgitta, digerdöden, Hansan, drottning Margareta, Kalmarunionen, Filippa av England, Erik av Pommern, Engelbrektupproret och Bockstensmannen.

Dessutom finns här flera avsnitt som behandlar den vanliga människans liv och förutsättningar.

INNEHÅLL

Grundboken och arbetsbokens arbetsområde

- 1 Vad är historia?
- 2 Istiden
- 3 Forntiden
- 4 Vikingatiden
- 5 Medeltiden

Författare: Göran Tengnäs, Lovisa Tengnäs

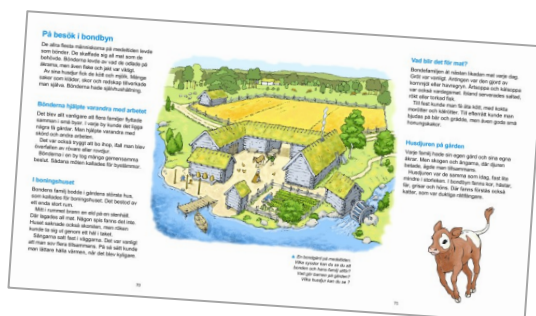
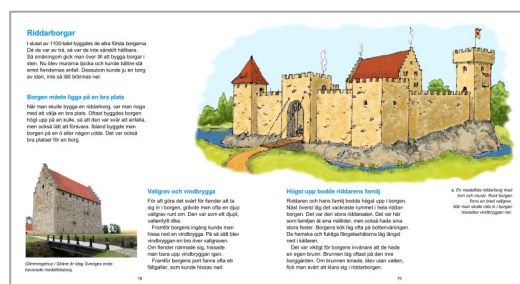
Illustratör: Per-Anders Nilsson, Göran Tengnäs

GRUNDBOK ~ 108 sidor i färg
format 21x22,5 cm

Art nr 475.....94 kr

ARBETSBOK ~ 54 sidor format A4

Art nr 476.....45 kr

Boken om Sveriges historia - Vasatid Stormaktstid

I vår andra del tar vi upp hur Kalmarunionen upplöstes, Gustav Vasa blir kung i Sverige, reformationen, några av de europeiska upptäcktsresorna, vetenskapliga upptäckter och uppfinningar, Sveriges stormaktstid och det svenska Östersjöriket, migration till och från Sverige, järnexport och handel.

Begrepp och gestalter som eleverna får träffa på är bl. a. Kristina Gyllenstierna, Sten Sture den äldre och den yngre, Stockholms blodbad, Kristian II, Olaus Petri, Martin Luther, Columbus, renässansen, Gutenberg, Västerås riksdag, Gustav Vasa och hans söner och döttrar, Kepler, Kopernikus, Galilei och Newton, Gustav II Adolf, Vasaskeppet, trettioåriga kriget, soldatliv, gruvdrift och järnbruk, Kristina, Nya Sverige, Karl X Gustaf, Karl XI, Karl XII, karoliner, snapphanar, häxprocesser, vidskepelse, postverkets införande, samerna, Elisabeth I, Shakespeare, Kung Sol, Rembrandt, Vermeer och Peter den store, .

Dessutom finns här flera avsnitt som behandlar den vanliga människans liv och förutsättningar.

INNEHÅLL

Grundboken och arbetsbokens arbetsområde

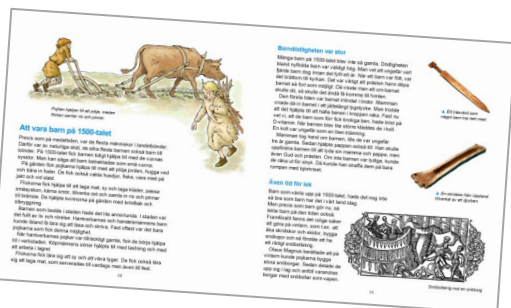
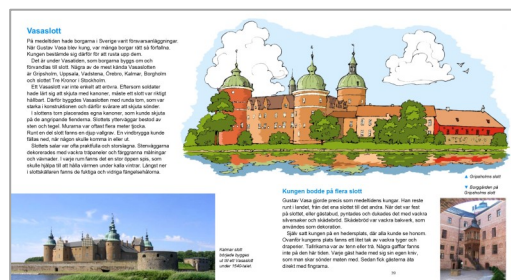
- 1 Den nya tiden
- 2 Unionstiden
- 3 Vasatiden
- 4 Stormaktstiden

Författare: Göran Tengnäs, Lovisa Tengnäs
Illustratör: Per-Anders Nilsson, Göran Tengnäs

GRUNDBOK ~ 108 sidor i färg
 format 21x22,5 cm
 Art nr 477.....94 kr

ARBETSBOK ~ 54 sidor format A4
 Art nr 478.....45 kr

Boken om Sveriges historia - Frihetstid Gustaviansk tid 1800-tal

I vår tredje och sista del tar vi upp jordbrukets omvandling, globalt utbyte som resor till Asien, framväxten av parlamentarism och partiväsande, vetenskap och teknik, upplysningstidens tankar och revolutionerna, den stora folkökningen och dess konsekvenser.

Begrepp och gestalter som eleverna får träffa på är bl. a. Ostindiska kompaniet, skiftesreformerna, frihetstiden, mössor och hattar, Arvid Horn, Carl von Linné, Eva Ekeblad, Cajsa Warg, Christoffer Polhem, Jonas Alströmer, Anders Celsius, Lovisa Ulrika, Adolf Fredrik, Gustav III, den svenska akademien, Carl Michael Bellman, Anna-Maria Lenngren, Jean Baptiste Bernadotte, unionen med Norge, folkskolan, folkrörelser och rösträtten, industrialiseringen, kvinnor och barn i fabrikena, vaccinering, Göta kanal, liberalismen, Aftonbladet, järnvägsbygge, sågverk och träpatroner, samernas historia, Alfred Nobel och dynamiten, elektriciteten och glödlampan, samt utvandringen till Amerika.

Dessutom finns här flera avsnitt som behandlar den vanliga människans liv och förutsättningar.

INNEHÅLL

Grundboken och arbetsbokens arbetsområde

- 1 Förändringarnas tid
- 2 Frihetstiden
- 3 Gustavianska tiden
- 4 1800-talet

Författare: Göran Tengnäs, Lovisa Tengnäs

Illustratör: Per-Anders Nilsson, Göran Tengnäs

GRUNDBOK ~ 108 sidor i färg
format 21x22,5 cm

Art nr 479.....94 kr

ARBETSBOK ~ 54 sidor format A4

Art nr 480.....45 kr

METOD

Varje kapitel i **Boken om Sveriges historia** börjar med en överskådlig beskrivning av den tidsperiod som eleverna just ska till att börja studera.

Eleverna tilldelas en rubricering av tidsperiodens olika begrepp och skeenden enligt det centrala innehållet i historia.

Medeltiden

Man brukar säga att omkring år 1050 börjar medeltiden i Norden. Det är ungefär nu som de nordiska länderna Sverige, Norge och Danmark enas till egna riken med varsin kung.

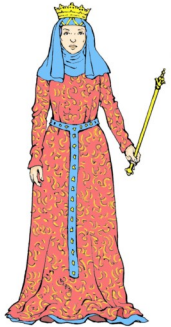
Det är också nu som folket i dessa länder slutar att tro på Oden, Tor, Freja och de andra gudarna. Istället går de över till kristendomen.

Under medeltiden börjar kungar och rika adelsmän att bygga stora och pampiga borgar med torn, vindbrygga och vallgrav.

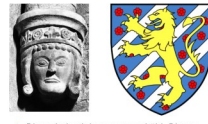
Städerna blir fler och större. I städerna bor det köpmän och hantverkare av olika slag. Runt många av städerna byggs det ringmurar.

Eftersom Sverige nu är ett kristet land börjar man bygga kyrkor och kloster. Kyrkorna byggs av bönderna i byn. I kloster bor män och kvinnor som vill ägna sitt liv åt Gud. De kallas för munkar och nunnor.

Men fortfarande är de allra flesta människor i vårt land bönder. De lever av vad de odlar på åkrarna och av kött och mjölk som de får från sina husdjur. Även jakt och fiske är viktigt för medeltidens bönder.

▲ Drottning Margareta var en av de viktigaste personerna under medeltiden. Hon lyckades ena hela Norden till ett enda stort rike.

▲ Birger jarl och hans vapensköld. Birger jarl anses ha grundat staden Stockholm.

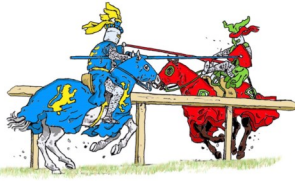
Historiska källor

Från medeltiden finns många historiska källor bevarade. Det beror bland annat på att allt fler människor lärde sig att läsa och skriva. Brev och anteckningar från medeltiden finns bevarade.

I kloster satt munkar och nunnor och skrev hela böcker för hand. Många av dessa böcker finns kvar än idag.

Från medeltiden finns många byggnader bevarade. Det kan vara hus, kyrkor och borgar. Några slädet, som Lex Visby på Gotland, har även medeltida ringmur kvar. De olika byggnaderna berättar om hur människorna levde på medeltiden.

▲ Medeltiden var riddarnas tid. En tornering var en tävling mellan riddare till häst.

▲ Alvastra klosteruin. När Sverige blev ett land byggdes det kloster på...

I Sverige räknar man med att medeltiden börjar omkring år 1050 och varar till cirka år 1520.

En tidslinje inleder varje kapitel, som i kronologisk ordning visar gestalter och skeenden under tidsperioden.

En informativ faktatext redogör för vilka historiska källor som är aktuella under tidsperioden.

Varje kapitel i **Boken om Sveriges historia** börjar med en överskådlig beskrivning av den tidsperiod som eleverna just ska till att börja studera.

Eleverna tilldelas en rubricering av tidsperiodens olika begrepp och skeenden enligt det centrala innehållet i historia.

Gustavianska tiden

Efter frihetstiden kommer en tidsperiod som kallas för den **Gustavianska tiden**. Denna tidsperiod har fått namn efter de två kungar som regerar i Sverige under denna tid. Nämligen Gustav III och dennes son Gustav IV Adolf.

Folket i landet är trötta på alla strider i riksdagen. Hattar och mössor slåss om makten och bråkar om hur landet ska styras bäst. Nu längtar man efter en stark kung, som kan skapa ordning och reda i landet. Därför börjar den Gustavianska tiden med att Sveriges nye kung Gustav III gör en statskupp. Det betyder att han själv tar makten i landet och till sist blir en enväldig kung som bestämmer själv.

Gustav III tror på upplysningens idéer och tankar (se sid. 37 och 50) om att alla människor är jämlika. Därför inför den nye kungen viktiga reformer i landet. Många straff militära och toftry avskaffas. Gustav III inför även en viss form av religionsfrihet och ser även till att det blir lättare för bönderna att sälja sina varor.

▲ Gustav III är en av de två kungar som regerar enväldigt under den Gustavianska tiden.

▲ Carl Michael Bellman skriver och sjunger sina visor både på krogar och hemma hos kungen på slottet. Under den Gustavianska tiden blir det goda tider för musiker, författare, skådespelare och konstnärer. Gustav III uppmuntrar många av dem och ger dem även hjälp ekonomiskt.

▲ Upplysningens tankar om politik, kultur och vetenskap sprids under 1700-talet. Alla människor är lika mycket värda. Människan ska få på sitt förnuft och sin klohet. Man ifrågasätter kyrkan, prästerna och de enväldiga kungarna. Demokrati och jämlikhet är bäst för samhället. Typiskt för upplysningstiden är att människor skaffar sig samlingar för att skapa ordning i naturen. Till vänster på bilden syns en bok ur den första Encyklopedin.

Historiska källor

Precis som från frihetstiden finns det gott om skrivna historiska källor från den Gustavianska tiden. Historiker kan ta del av kyrkböcker, dokument, anteckningar, böcker och tidningar. Under den här tidsperioden blir det dessutom väldigt populärt att skriva dagböcker och brev.

Men tryckfriheten från frihetstiden är över. Den nye kungen Gustav III bestämmer att man varken får säga eller skriva vad man vill. Den som bryter mot detta riskerar att dömas till döden.

Från den här tiden finns det också gott om materiella källor som byggnader, kläder, tavlor och m...

En tidslinje inleder varje kapitel, som i kronologisk ordning visar gestalter och skeenden under tidsperioden.

En informativ faktatext redogör för vilka historiska källor som är aktuella under tidsperioden.

METOD

I Boken om Sveriges historia finns det gott om barnnära illustrationer, som ger stöd åt elevernas inläring.

De första husdjuren

Människorna lärde sig också att ta hand om husdjur. Redan under den tidiga stenåldern hade man tämjät vargungar. Med tiden blev det människans första hundar. Varghunden var bra på att hålla vakt i byn. Den kunde även göra nytta vid jakt, då den kunde spåra upp andra djur.

Under bondestenåldern skaffade sig människorna fler tama husdjur. Det var djur som kor, får, getter och grisar. Djuren gav människorna kött, mjölk och ull.

Hunden blev ett husdjur redan under jägarstenåldern.

Flinta

Stenåldersmänniskorna upptäckte att stensorten flinta var bra att tillverka vapen och verktyg av. I södra delen av vårt land fanns det dessutom gott om flintsten. Det låg flintstenar både på stränderna och i jorden.

På flintstenarna satt det ofta ett vitt skal av krita. Först var man tvungen att hacka bort detta skal, innan man kunde göra något med flintstenarna. Själva flintstenen var svart, hård och blank.

Man formade flintstenen genom att slå på den med en hård och rund sten. På detta sätt kunde man tillverka flintyxor, knivar och skrapor. Många små vassa flisor lossnade när man slog på flintstenen. Dessa blev utmärkta pilspetsar och borrar.

Så småningom lärde man sig att slipa sina flintyxor med sand och vatten. Sådana flintyxor blev jämna och släta. En sådan yxa var så stark, att man kunde hugga ner träd med den. Arkeologer har hittat vackra flintyxor i sjöar och åar. Kanske var dessa yxor offergåvor till stenåldersmänniskornas gudar.

En flintstenyxa från stenåldern

Boplatserna låg ofta vid vattnet

Ofta bosatte sig människorna vid en sjö eller vid havet. Där fanns det gott om sälar, fisk och skaldjur.

Människorna tillverkade metkrokar av ben och nät av seg bark.

De byggde kanoter av urholkade trädstammar, så att de kunde ta sig längre ut på vattnet.

I skogarna fanns det mycket mat som kvinnor och barn kunde samla in. Det kunde vara frön, nötter, rötter, honung, bär, frukter, fågelägg och insekter.

Man kunde bygga kanotliknande båtar av urholkade trädstammar.

Bärnsten

På stränderna, i södra delen av vårt land, samlade människorna bärnsten. Bärnsten ser ut som en gul och orange sten, men den är egentligen slettnad kända. Men bärnstenen är 20 miljoner år gammal!

Under stenåldern tillverkade man smycken och små figurer som föreställde människor och djur. Människorna offrade bärnstenfigurer till sina gudar.

Arkeologer har även hittat föremål av bärnsten i stenåldersgravar. Dessa föremål har varit gravgåvor åt den som begravades.

Halsband med bärnsten och djurtänder

Bärnsten

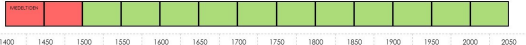
Fotografier, samt tidstypiska interiörer och målningar, ger bra bildstöd och förstärker elevernas inläring.

Tidslinjer

NYA TIDEN

▼ Nya tiden ute i Europa börjar omkring år 1500. Den nya tiden följer efter medeltiden som då tar slut. Omkring år 1500 skedde det stora förändringar i människornas liv. Därför har historikerna bestämt att det är då som tidsperioden, nya tiden, börjar.

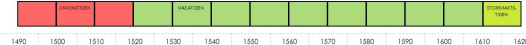
Columbus upptäcker Amerika år 1492	Leonardo da Vinci skapar flygmaskinen år 1480	Galileo Galilei upptäcker teleskopet	Wolfgang Amadeus Mozart komponerar	Frankrike revolutionen utbryter år 1789	Ängslan om opopulära är James Watt	Den första maskinstyckningen år 1769
------------------------------------	---	--------------------------------------	------------------------------------	---	------------------------------------	--------------------------------------

VASATIDEN

▼ I Sverige börjar den nya tiden år 1520. Den allra första delen av nya tiden kallas i vårt land för Vasatiden. Vi brukar räkna med att Vasatiden sträcker sig fram till år 1611. Därefter börjar stormaktstiden.

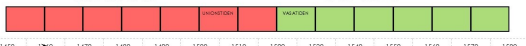
Kristian II blir världens siste kung år 1523	Gustav Vasa kung av Sverige år 1523	Enkelt hus byggs i Gustav Vasas tid	Johan II tog över kronan från Erik XIV	Sigmund blev kung av Norge år 1569	Karl IX tog över kronan från sin bror Johan III år 1611
--	-------------------------------------	-------------------------------------	--	------------------------------------	---

UNIONSTIDEN

▼ Unionstiden kallas den sista delen av medeltiden i Sverige, eftersom vi då var med i Kalmarunionen. I Sverige börjar den nya tiden år 1520. Den allra första delen av nya tiden, kallas i vårt land för Vasatiden.

Karl Knutsson Bonde blev kung i Norge år 1472	Kristina av Sveriges kung år 1520	Kristian II var en dansk kung år 1513	Under Stockholms blodbad år 1520 avrättades många svenska adelsmän och präster	Gustav Vasa behövde Sverige från danskarna och blev svensk kung i Sverige
---	-----------------------------------	---------------------------------------	--	---

STORMAKTSTIDEN

▼ I Sverige börjar stormaktstiden år 1611. Det är då Gustav II Adolf blir svensk kung. Man brukar räkna med att stormaktstiden varar till år 1718, då en annan svensk kung blir skjuten i Norge. Därefter börjar en tid som vi kallar för frihetstiden.

Gustav II Adolf blev kung i Sverige år 1611	Åtal Örnelderna var skapade och byggdes i Stockholm	Kristina tog över kronan efter sin svogers Gustav II Adolf år 1632	Karl X Gustav var kung i Sverige och i Norge år 1654	Karl XI gjorde sig till en allmog kung år 1660	Karl XII besegrades av Rysland och tilltog Sverige stormaktstid år 1718
---	---	--	--	--	---

Längst bak i Boken om Sveriges historia finns alla tidslinjer samlade, vilket möjliggör att eleverna kan göra jämförelser mellan de olika tidsperioderna.

METOD

Ingegerd Olofsdotter - vikingaprincessan som blev ett ryskt helgon

Ingegerd var dotter till den svenske kungen Olof Skötkonung och hans maka Estrid. Hon föddes omkring år 1000 och växte upp i Sigtuna, där den svenske kungens kungsgård låg vid den här tiden. Ingegerd, som ska ha varit mycket vacker, var kung Olofs ägösten. Därför vågade Ingegerd säga till sin pappa vad hon tyckte, även om han inte tyckte som henne.

Under vikingatiden var det vanligt att man skapade vänskapsband genom att gifta bort kungliga barn. Först friade norske kung Olav Haraldsson till Ingegerd. Ingegerd var förtjust över frieriet, men det var inte Ingegerds pappa Olof. Han och Harald var ju bittra fiender. Så mot sin dotters vilja stoppade pappan giftermålet.

Istället anlände en friare från öster. Det var Jaroslav den vise, som var furste i Novgorod - "den nya staden". Detta giftermål blev av och Ingegerd tog det ryskklängande namnet Irina. Ingegerd hade inte fyllt 20 år, när hon nu blev rysk furstinna. Som bröllopsgåva fick hon landskapet Ladoga.

När Jaroslav och hans män hade besegrat sina fiender, kunde han och Ingegerd flytta in i den ryska huvudstaden Kiev. Ingegerd och Jaroslav fick tio barn. Många av dessa flyttade till olika europeiska kungahus. Dottern Elisabet äktade den norske vikingen Harald Hårfårad. Anna gifte sig med franske kung Henrik I. Anastasia blev drottning till den ungerske kung Andreas och Maria gifte sig med Kasimir av Polen.

Ingegerd förenades åter med sin ungdomskärlek. När Olav Haraldsson störtades från den norska tronen år 1028, fick han en fristad i Kiev. Det sägs att Ingegerd och Olav älskade varandra i smyg.

När Ingegerd blev äldre grundade hon flera nya kloster.

Hon gick också själv i kloster och som nunna tog hon namnet Anna. När Ingegerd dog år 1050 begravdes hon i den ståtliga Sofiakatedralen i Kiev. I Ryssland fräs Ingegerd, som helgonet Anna av Novgorod.

▲ Ingegerd Olofsdotter blev helgonförklarad i Ryssland.

I Boken om Sveriges historia presenteras flera kvinnliga gestalter som har gått till historien.

Filippa av England

Filippa av England var en engelsk prinsessa som blev drottning i Sverige, Danmark och Norge. Filippa föddes år 1394. Hon var dotter till den engelske kungen Henrik IV och hans hustru Marie de Bohun. Kungen ville stärka sin egen makt och sökte därför kontakt med olika kungahus i Europa. Sin äldsta dotter Blanka gifte han bort med en tysk greve. Efter att ha haft kontakt med Kalmarrunionens drottning Margareta, föreslog Henrik att hans dotter Filippa skulle vara ett bra giftermål för den nordiske tronföljaren Erik av Pommern. Samtidigt föreslog kungen att den engelske kronprinsen, som också hette Henrik, kunde gifta sig med Eriks syster Katarina.

Det blev dock bara äktenskap mellan Erik och Filippa. En av Eriks närmaste män, Ture Bengtsson Bieleke, sändes till England för att följa med den då 12-åriga Filippa på hennes resa till Norden. Men dåligt väder förhindrade resan över havet. Istället hölls en vigvelsakt, med Ture som kungens ombud, i Londons finaste katedral Westminster Abbey år 1405. Den riktiga vigseln mellan Erik och Filippa kom sedan att hållas året efter i ärkebiskopsgården i Lund. Filippa kröntes samtidigt till drottning av Sverige, Danmark och Norge.

Efter bröllopet bosatte sig Erik och Filippa i Kalmar. Drottningen fick Katarina Knutsdotter till hovmästarinna och lärare. Katarina var barnbarn till den heliga Birgitta. Filippa var en mycket klok och handlingskraftig drottning. Under större delen av 1420-talet var hon också unionens regent. Erik hade under den här tiden givit sig av på en valfärd till Jerusalem som varade i flera år.

Filippa anses ha varit en mycket skicklig och omtyckt regent. Tyvärr gick Filippa bort endast 35 år gammal. Man antar att hon avled i sviltema efter födseln av Eriks och Filippas enda barn. Filippa besökte ofta klostret i Vadstena och det är också där hon ligger begravd.

Filippa av England

Erik av Pommern

99

Siduppslag med beigefärgad bakgrund ägnas helt åt spännande historiska kvinnoporträtt.

Samtidigt ute i världen

Under medeltiden hade så gott som alla i Europa blivit kristna. De kristna var katoliker och påven i Rom var den katolska kyrkans högste ledare. Den katolska kyrkan var mycket rik. Men påven behövde mer pengar för att bygga en ny stor kyrka i Rom. Därför bestämde kyrkan att man skulle börja sälja avlatsbrev. Den som köpte ett avlatsbrev, skulle bli förlåten sina synder och slippa komma till helvetet.

Martin Luther

Martin Luther hette en tysk präst, som tillhörde den katolska kyrkan. Han tyckte att påvens idé att sälja avlatsbrev, var att lura människor. Kyrkan ville ju bara komma åt folks pengar. Luther bestämde sig för att protestera mot påven och den katolska kyrkan.

Protestbrevet på kyrkporten

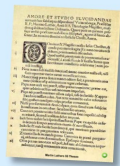
Den 31 oktober 1517 spikade han upp ett stort brev på kyrkporten i Wittenberg. På den här tiden fungerade en kyrkport som en anslagstavla. I sitt brev hade Luther skrivit 95 teser (punkter), som berättade vad han ville förändra med den katolska kyrkan.

Det var inte bara avlatsbrev, som Luther tyckte illa om. Han var även mot att prästerna bara talade latin i kyrkan och att Bibeln bara fanns att läsa på latin. Luther tyckte också att kungen i varje land skulle vara kyrkans högste ledare istället för påven.

Påven blev förstas rasande, när han fick höra detta. Han krävde att Luther skulle ta tillbaks vad han hade sagt, annars skulle han brännas på bål. Men Luther vägrade och från och med nu, blev han förföljd av kyrkan. Luther hade trots allt många vänner som skyddade honom. Under tiden passade han på att översätta Bibeln från latin till tyska.

Martin Luther

Martin Luthers protestbrev innehöll 95 teser (punkter) på hur han ville att kyrkan skulle förändras.

Martin Luther spikar upp sina 95 teser på kyrkporten i Wittenberg.

Kyrkan reformeras

Många människor i norra Europa höll med Luther i hans kritik mot den katolska kyrkan. Efter en tid medförde Luthers tankar och idéer att reformationen startade. Ordet reformation betyder förändring. Luther ville att kristendomen skulle renas och förnyas. Han menade att många av kyrkans män missbrukade sin makt och inte alls levde som Gud hade lärt dem.

Nu förändrades hela den kristna kyrkan. Alla som var emot påven och den katolska kyrkan kallades för protestanter. Därför delades de kristna upp i protestanter och katoliker.

Ännu idag är kyrkan i norra Europa protestantisk, medan kyrkan i södra Europa är katolsk.

Martin Luthers tyska Bibel från år 1534.

24

25

Siduppslag med blåfärgad bakgrund gör jämförelser med aktuell tidsperiod utanför Sveriges gränser. Det kan dels vara historiska skeenden ute i Europa, men även från andra delar av världen.

METOD

Arbetsboken till **Boken om Sveriges historia** har rubriker som överensstämmer med grundboken.

Arbetsbokens uppgifter har tydlig sidhänvisning till motsvarande avsnitt i grundboken.

Klädd i rustning

GRUNDBOKEN sid. 74 - 75

1. Varför började riddare att klä sig i tunga plårustningar?

2. Vad heter rustningens olika delar?
Skriv ut rätt siffra i de olika ringarna!

1. VISIR
2. RONDELL
3. TUNIKA
4. AXELSTYCKE
5. VAPENBILD
6. ARMBUCKLA
7. KNÄBUCKLA
8. HANDSKE

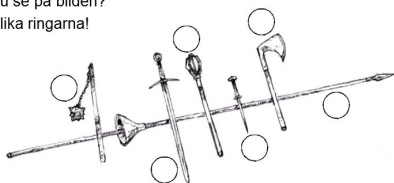
3. Vilket var riddarens allra viktigaste vapen?

4. Vad var ett harnesk för något?

5. Hur såg ett stridsgissel ut?

6. Vilka olika vapen kan du se på bilden?
Skriv ut rätt siffra i de olika ringarna!

1. SVÄRD
2. LANS
3. DOLK
4. STRIDSYXA
5. STRIDSGISSEL
6. HJÄLMKROSSARE

Kopiering av detta engångsmaterial är förbjuden enligt lag och gällande avtal.

36

Slottsfrun

GRUNDBOKEN sid. 76

1. Vad hade slottsfrun för uppgifter i hemmet?

2. Vilken viktig maktsymbol hade slottsfrun alltid synlig på sig?

3. Försök förklara vem som var en jungfru.

4. Vad hade en jungfru för sysslor i riddarborgen?

5. Hur tror du det kom sig att en del män tyckte det var farligt ifall flickor lärde att sig läsa?

6. Varför tror du att många unga flickor inte fick gifta sig med den de själva valde?

Kopiering av detta engångsmaterial är förbjuden enligt lag och gällande avtal.

37